

W. BIEGAŃSKIĘ · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI, POŚWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATE I OGŁOSZENIA przyjmują wszystkie księgarnie, kantory
i biura ogłoszeń: w Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
CZĘSTOCHOWA, II-ga ALEJA Nr. 38. — TELEFON Nr. 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem
dni świątecznych od g. 8—10 wiecz. Rękopisów nadesł. redakcja nie zwraca.

PRENUMERATA WYNOŚI: Rocznie rb. 8, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z prze-
syłką pocztową lub odosobnieniem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca
się miesięcznie kop. 60. Zmiana adresu kop. 20.
Listów niefrancuzowanych lub niedostatecznie opłaconych redakcja nie przyjmuje

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz pettowany jednoszpaltowy lub jego miejsce: Nadstaw k. 50, przed tekstem k. 40, za
tekstem, 3 kol. i nekrologi po kop. 25, na 4 kol. po kop. 30. Drobne ogłoszenia po kop. 3 za
wyrz. Najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenia treści matrymonialnej o 30 proc. drożej.
Za dotychczas prospektów lub reklam po 6 rubli od 1000 egzemplarzy.

Agenty: w Rakowie, Noworadomsku, Myszkowie, Zawierciu, Piotrkowie, Łodzi i Warszawie.

Cena pojedynczego egzemplarza kop. 3.

RODZI SIĘ BÓG...

W pajęczej chmur osłonie
Złocista gwiazda drży,
Na szarem niebios łonie
Jak jasny brylant łani,
I, sypiąc skier promienie,

Po niebie cicho mknie,
Rozprasza nocy cienie,
Poświętę ziemi śle
Królewski orszak cały
I, wciąż migocąc pada
Przed lichej stajni próg,
Gdzie pośród bydła stada
Rodzi się Człowiek—Bóg.
Nie w złotych szal ozdobie
Schodzi na ziemski łan:
Na sianku, w lichym żłobie

Położon Niebios Pan.
Anielskich chórów tony
Pastuszy budzą lud,
Co biegnie rozmodlony
Do belleemski.h wrót,
By oddać cześć Dziecinie,
Co w żłobie cicho śpi—
I pieśń ich rzewnie płynię,
Radosnem. echem drży..
A promień gwiazdki małej
Do żłobka wiedzie wnet

Z dalekich krajów heł..
Pokój anieli głoszą
Na smutny ziemski łan—
W stajence belleemskiej
Rodzi się Niebios Pan.
A chwala z ziemi płynię
Aż po niebieski próg,
Gdy w lichej k'nam Dziecinie
Przychodzi Człowiek—Bóg!
M. Blusowa.

Madonna.

I.
Hej po szerokiej, dalekiej łące,
Gdzie teraz wszystko śpi,
Jakie to głosy lecą kłające,
Jaka to piosenka drży?
Jakie to ciche, niebiańskie głosy?
Czy archanielski ton,
Płyne wśród nocnej, srebrzystej rosy
Jak rozekłany dzwoni?
To świat, co w ciemnym skąpał się
[mroku]

Szepce i szumi bór,
I staw, w którego przejrzystem oku,
Kąpią się rąbki chmur,
To śpiewa cicho wkrąg ziemia wonna:
—Boga-Człowieka rodzi Madonnal..

II.
Jakież to płynię, jak z wnętrza ziemi
Poważny, smętny śpiew?
Co się odbija. struny złotemi
Od głuchych szumów drzew?
I w duszy świeci i serce żali,

Na strzepy krwawe rwie,
Jakby pełnymi dźwiękami stali
Do swego serca zwle.
Ja wiem, ja czuję, że wśród ciem-
[ności,

Gdy głucha, czarna noc,
Staje przeczysta w swojej jasności
Ta, co ma z nieba moc,
Polska Królowa pięknem cnot wonna:
Boga-Człowieka Małka-Madonna.
M. T.

Walka ze strajkami.

Wartkim strumieniem, wpada do życia naszęgo fala strajkowa, budząc takie zakątki życia, w których do niedawna bezrobocie, jako takie, uważane było jako wymysł djabelski, lub żart w bardzo złym tonie.

Wszyscy zgadzają się na jedno, że bezrobocie wogóle, to nic dobrego, w równym stopniu szkodliwie dają się we znaki pracobiorcom i robotnikom, gdyż podkopują dobrobyt materialny przedsiębiorców i proletariatu.

Wszystkie państwowe i społeczne instytucje przyszły do przekonania, że ze strajkami obecnie nie można walczyć wyłącznie wzmocnionymi środkami policyjnymi, że w walce ze strajkami przedewszystkiem należy brać pod uwagę przyczyny, wypływające z socjalno-ekonomicznych warunków życia danego kraju.

Z tego powodu wielkie zainteresowanie wzbudzają wszystkie nowe próby i formy walki ze strajkami. Stosowanie najnowszych środków wypływa z bardzo ciekawych danych o instrukcjach, wprowadzonych przez kierowników politycznych w niektórych wielkich środowiskach fabrycznych.

Omijając wszystkie wnioski i konkluzje ekonomii socjalnej, instrukcja zgadza się z przypuszczeniem że bezrobocie wybuchają w tych przedsiębiorstwach przemysłowych, w których warunki pracy są cięższe i bardziej nieproporcjonalne, niż w innych przedsiębiorstwach, w których niema strajków.

Znalazszy przyczynę, łatwo jest zwalczyć niedomaganie. Należy tylko za wszelką cenę zaprowadzić równomierność warunków pracy. To zadanie wklada się na administrację gubernjalną. W charakterze najradikalniejszego środka instrukcja poleca oddziaływanie na administrację fabryczną.

Środek wynaleziono. — Lecz społecznej medycynie chodzi nie tylko o to, by leczyć zagnieżdżoną już chorobę, lecz i o to ażeby zapobiec wogóle jej pojawieniu się. — Zabiegi kuracyjne instrukcja oddaje do całkowitej dyspozycji organów policyjnych.

Policyja obowiązana jest wiedzieć o każdym mającym nastąpić i rozpoczynającym się bezrobociu i pod groźbą bardzo surowej kary natychmiast musi donosić zwierzchności o rozpoczynającym się wrzeniu.

Instrukcja wskazuje jeszcze na jeden środek: wielkie znaczenie przywiązuje się do sposobów postępowania administracji fabrycznej.

Instrukcja, zanim uruchomione zostaną środki administracyjne, daje pierwszeństwo sądowi. — Podlegający kierownikowi strajku i rozmaitego rodzaju działaczy powstałego lub powstającego bezrobocia instrukcja nakazuje oddawać pod sąd. Lecz nie masowo, a w miarę możliwości w niewielkiej ilości osób.

Co się zaś tyczy strajkujących, to wymówienie im pracy powinno następować w swoim czasie; jeżeli nie zechcą odebrać należących się im pieniędzy, to odpowiednie sumy należy wnosić jako depozyty do sądów.

Bezrobocie wogóle są złem społecznym, więc unormowane prawne i humanitarne środki zapobiegawcze są potrzebne. Lecz, jak widzimy, istnieją środki i środki...

Z. R. — iez.

A D A M.

Imię, które dla nas wiecznie żyje, a które zrodziło się dla chwały Polski, dla jej przyszłości i odrodzenia...

Lat 115 upływa dzisiaj od chwili, kiedy przyszedł na świat człowiek, który imię to uczynił nieśmiertelnym.

„Ecce homo” poezji polskiej, który cierpiął i kochał za miłojny, i którego naród złożył między króle i bohaterów swoje w panteonie na Wawelu.

Tworzył, a dzieła jego stały się, jak owa manna biblijna, pokarmem ducha naszego.

Lat 115 upływa dziś, gdy na Litwie urodził się wieszcz Polski, Adam Mickiewicz.

I w dniu wigilijnym rozbrzmiewa to drogie imię na całym obszarze naszej ziemi, wraz z melodią koledy: „Bóg się rodził!”

Niech brzmienie tego imienia wnosi miłość i pokój do wszystkich ognisk polskich...

Niech anioł powtarza je przy stołach wigilijnych.

A, przy obchodzie tym uroczystym, niech dobre myśli powstaną przy wspomnieniu tego imienia.

Nowe, dobre czyny na przyszłość niech wytrysną z tego ożywczego źródła: dziś własnie, kiedy obchodzimy rocznicę urodzin nieśmiertelnego wieszca.

A. D.

Wieczór wigilijny

W żadnym kraju chrześcijańskim wigilia Bożego Narodzenia nie ma takiego uroku i powabu, jak u nas w Polsce.

W dniu tym, poważnie zapominają o wzajemnych urazach, a wszystkie stany łączą się jakoby w jedną

wielką rodzinę — i dumny pan nie wstydzi się podzielić opłatkiem ze swym sługą, dając mu poznać, że przed Bogiem niema ani wyższych, ani niższych. — gdyż wszyscy ludzie są dziećmi jednego Wszechmogącego Stwórcy.

Wieczór wigilijny należał dawniej pod strzechami naszych praociców do najuroczystszych wieczorów zimowych.

Z ukazaniem się bowiem pierwszej gwiazdki na niebie zasiadano do wieczery wigilijnej, a po połamaniu się opłatkiem, spożywszy obfitej wieczerzy, składającej się aż z dziesięciu potraw, zapalano świeczki, rozdawano podarki gwiazdkowe, a następnie wszyscy domownicy zasiadali przy ogniu, trzaskającym na starożytnym kominku, gdzie wesoło gawędzono i śpiewano koledy aż do pasterki. W czasie tej miłej pogawędki i wesołej zabawy przychodzili gwiazdory z dzwonekami, przed którymi dzieci mówiły pacierz i przyrzekały, że w ciągu całego roku będą grzeczne i posłuszne.

Wigilia naszych przodków była owiana duchem owej serdecznej prostoty, a staropolską gościnnością jaśniała tu w całej pełni i blasku.

To też nie zapominajmy tych starych zwyczajów naszych praociców, gdyż są one jak ognia, łączące przeszłość z terażniejszością i przyszłością.

Niestety, już tu i w dwidzie staropolska „gwiazdka” idzie w zapomnienie i zatracą swą pierwotną cechę. Przeto należy nam dołożyć wszelkich starań, aby te pamiątkę po pradziadach naszych święcić uroczystie i młode pokolenie z wczasu do szanowania starych zwyczajów zachęcać, gdyż są to podwaliny naszych uczuć narodowych i naszej miłości kraju rodzinnego!

Felicjan Borystowski.

Choinka.

Za t. zw. „czasów pruskich” t. j. w latach 1795—1806, przyjęto u nas

od Niemców zwyczaj w wigilię Bożego Narodzenia, ubierania dla dzieci orzechami lub jodełki orzechami, cukierkami, jabłuszkami z mnóstwem świeczek woskowych lub kawałków stoczka różnokolorowego.

Pierwej był w Polsce tylko zwyczaj zawięzania w dnie tym u belki w izbie „gwiazdek”, robionych z różnokolorowych opłatków na pamiątkę gwiazdy, symbolizującej narodziny Zbawiciela.

Podarunki dawane w dniu tym dzieciom i domownikom, zowią się „gwiazdka”.

Tyń, którzy cierpią.

Zapada wieczór w wigilię. Z pierwszej gwiazdki, wedle starodawnego podania, prowadząca Magdalenę ze Wschodu ku stajence — zasiadamy wszyscy dokoła stołu rodzinnego i łamiąc się chlebem Braterstwa, zycząc sobie bądźmy lepszego jutra. Na czołach naszych zajaśnieje nadzieja, w sercach zbudzi się wiara, że niezawście mroźny powiew północy spycha nam śnieg i szron w oczy będzie, że wróci wiosna, a złote słońca, promienie przejdą się przez niebo w chmary brzemienne.

W tak uroczystej chwili przypo-

mnijmy sobie rzeszę tych nieszczęśliwych, którzy nie mają dachu dla głowy a chleba dla ust zgłodniałych.

Idźmy dalej myśla pod piękne niebo Ameryki do wychodźców, których nielitościwa dłoń losu rzuciła między obcych wiara, językiem i obyczajami.

Nie zapominajmy wreszcie o matkach oplakujących dzieci, o żonach rozdzielonych zimną dłonią śmierci z mężami ukochanymi; o siostrach pozabawionych opieki braterskiej — i o tych wszystkich, których żywot upływa w łzach i cierpieniu.

Nie zapominajmy i o owych rozbitkach duchowych, przesyconych życiem, dla których niema nic świętego, którzy służą jadą cynizmu i pianą na wszystkich i wszystko i na samych siebie, bo ci są najniezszczęśliwsi z nieszczęśliwych.

Dzisiaj o północy dzwony zabrzmią tryumfalnie, głosząc światu wielką nowinę, która przed dwudziestu wiekami Aniołowie ogłosili pasterzom.

„Chrystus się rodził!”

Czytając ożami duszy przepowiednie proroków, widzimy w nowonarodzonego Dzieciątka owego Mesjasza, obiecanego pierwszym naszym rodzicom w raju i Baranka składającego z Siebie ofiarę dla odkupienia ludzkości, i wesele na globie ziemskim: nie stanie miejsca na złość, grzech i podłość, ludzie będą dla się braćmi i władzę obejmie Miłość trwająca do skończenia wieków.

Stanisław Wojtasik.

„GWIAZDKA”.

(Z tajemnic żydowskiego handlu).

Ludność robotnicza, naszych miast przywyożaita się brać w sklepikach produkty spożywcze na tzw. „książkę”, czyli na kredyt. Ci, co trzymają się jeszcze uparcie chałata, niechaj posłuchają, jakich szachrajskich sztuczek używają kupcy.

Pan Szwindelmacher, czy inny jakis X... kropmy ma dobre serce, bo ufa

robotnikowi i daje mu na książkę te war, który naturalnie skwapliwie nie odeszka zanotować i w swojej księdze.

Pani Michałowa, czy Józefowa, też naturalnie nie zawsze ma czas po wszystko chodzić do sklepu, więc często po sól lub naftę posyła małą Manię, a dzieciak chętnie błęnie, bo zawsze kupowa da mu makagigi, albo inny jaki delikates za grosz.

„Czy myślicie, że ona też, takie, ma dobre serce, jak jej mat, pan Szwindelmacher? E, nie, a przynajmniej nie zawsze. Ona sobie zapłaci za ten cukierek i ona tylko czasem delikatesnie sobie w książeczce pani Michałowej odwróci parę stron i w kolumnie cyfry przypisze przed czwórka — 1, przed ósemką, też — 1, a za dwójką — 0 „Ny, co to jest, wielki interes?”

Biuro Techniczno - Handlowe
B. WIŚNIEWSKI i S-ka
 II-ga ALEJA № 32. — TELEFON № 385

Poleca ze składu wyroby Petersburskiej fabryki „**Treugolnik**“.
 ARTYKUŁY TECHNICZNE: Płyty gumowe, Pasy gumowe, WĘŻE GUMOWE i GUMOWANE, Pakunki azbestowe. — Trarmit w arkuszach: — AZBEST W WYROBACH, ARKUSZACH i PROSZKU. — ARTYKUŁY CHIRURGICZNE. Obcasy, Gąbki, Piłki, Smoczki. — Metkał. — Zabawki.

55 LAT ISTNIENIA

TYGODNIK ILLUSTROWANY

W roku 1914 Tygodnik „Illustrowany“ drukuje najświeższe powieści

HENRYKA SIENKIEWICZA

powieść historyczną p. t. „**LEGIONY**“

Część 1. **W Kraju**, część 2. „**Pod Dąbrowskim**“ z ilustracjami kolorowymi **W. Kossaka** oraz **Włodzimierza Perzyńskiego**

„ZŁOTY INTERES“

nadto powieść **Wł. St. Reymonta** „**W Warszawie**“, stanowiącą trzecią część z cyklu „**Rok 1794**“, oraz **W. Sieroszewskiego** „**Ocean**“ d. c. powieści „**Beniowski**“.

Dopłata dla nowych prenumeratorów za początek powieści „**Legiony**“ wynosi kop. 10, z przesyłką pocztową kop. 15. W roku 1914 wszyscy prenumeratorzy roczni „**Tygodnika Ilustrowanego**“ otrzymują **bez żadnej dopłaty**, prócz 52 numerów pisma:

- 1) 12 tomów „**Ciekawych Powieści**“.
- 2) Zeszyt albumowy „**Świat Dzieciocy**“ z rycinami kolorowymi jako **Premjum nadzwyczajne**.
- 3) Znacznie rozszerzony i ilustrowany „**Przegląd Bibliograficzny**“, miesięcznik nieodzowny dla wszystkich czytających książki.

Prenumerata „Tygodnika Ilustrowanego“ wraz ze wszystkimi dodatkami i premiami, w Warszawie: rocznie rb. 8; półrocznie rb. 4, kwartalnie rb. 2; z przesyłką pocztową: rocznie rb. 12, półrocznie rb. 6; kwartalnie, rb. 3.

Za oprawę 12 tomów „**Ciekawych Powieści**“ dopłaca się rb. 2.
Administracja Warszawa, ul. Zgoda 12. Telef. 4-14.

WAŻNE DLA PIEKARZY!!!

BIURO TECHNICZNO-HANDLOWE
Inżyniera W. KUKLIŃSKIEGO

Częstochowa, ul. Dojazd № 19, tel. 6-81.

Wyłączna sprzedaż na rejon autejazy wszelkiego rodzaju maszyn piekarskich i cukierniczych maszyn do dzielenia ciasta, do tarcia bułek, migdałów, trzpcaczy do worków, maszyn do bicia białek, pomp piekarskich, drzwi żaluzyjnych, suszarni, węgownic, armatura do pieców i t. d. — Na składzie słynne Radeburskie płyty piekarskie na trzony — Przedsiębiorstwa budowy pieców piekarskich. — Wyłączna sprzedaż lodów w pokojowych i maśli, lejków patentowanych „Oszczędność“.

Naczynia aluminiowe ogromny wybór

POLECA:

W. STAJEWSKI, II Aleja № 33.

Karnety Balowe

ZAMAWIAĆ NAJLEPIEJ

u WILKOSZEWSKIEGO II Aleja № 38.

Jan SKAŁMIERSKI

Biuro Techniczne II Aleja № 20, tel. № 112.

NA GWIAZDKĘ!

najlepszy podarek jest

PATHEFON

z tubą lub salonowy bez tuby, gdyż, śpiewa, mówi, śmieje się i gra bez igiel, czysto i głośno

Do tańca bez przerwy

Na święta zaopatrzyliśmy skład w duży wybór płyt Pathe z najnowszych nagrań **Specjalny Repertuar płyt dla Dzieci** Główny skład i wyłącznie przedstawiciel, f. b B-cj PATHE w Paryżu

E. PUCEK I R. HILL

Częstochowa, II Aleja 23, na piętrze wejście z bramy. Tel. 605.

Ceny fabryczne. Reperacje przeróbki gramofonów i t. p. dokładnie i tanio.
Jednocześnie polecamy: Kinematografy „KOK“, sprzedaż i wynajem film, maszyny do pisania, taśmy do maszyn, kalkę i t. p.

PURGEN

IDEALNY ŚRODEK PRZECZYŹCZAJĄCY DLA DOROSŁYCH I DZIECI

Gezwarościową imitację i falsyfikaty zawierają te wszystkie pudełka które nie są zaopatrzone w niebieską Bänderle z rosjskim napisem oraz u dołu na okrytku te pudełka nie mają zamieszczonej firmy **Dr. Bayer & Tarsa Budapest** Pudełko 65 kop. wazy kłca a. t. e. a. c. h.

WIELKIE PREMIUM WARTOŚCIOWE bezpłatnie dołączamy do każdego wysłanego katalogu. Książek różnej treści na rok 1914. Adresować Warszawa S-ka Kryśka Nr 42 „**KSIĘGARNIA POPULARNA**“ Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Sprzedaż w całości i w części. — gratis i franco.

PERFUMERJE w wielkim wyborze krajową i zagraniczną. Poleca: skład materiałów aptecznych i farb

Wacława ORŁA w Częstochowie II Aleja 40.

FOSFATYNA FALIERA znakomity polecamy najbardziej polecany przez lekarzy dla dzieci od 7. do 15. lat, wzmocnia w czasie odstawienia od pierśmi w okresie dojrzewania. Ułatwia zapobieganie i wyzdrowienie choroby. Rozwiązuje trudności w czasie porodu. Wykonawca: Wytwórnia dla stałych klientów. Sprzedaż w aptekach i składach chemicznych.

Chrześcijański Prapowin: **czapki i kapekury.** Pod firmą „**CZAPKI POLSKIE**“ Aleja № 30 dom Wierzbickiego w Częstochowie. Poleca na gwiazdkę jako najpraktyczniejsze podarki. Komplet: różną damską i męską oraz dziecięcą jak również czapki kaobuś najnowszych masonów w cenieach umiarkowanych.

Chrześcijański Zakład Szekarski **SUNALSKIEGO** Teatralna № 19. Przeniesiony z 2-jej Aleja № 33. Poleca na składzie duży wybór szetek i ozdób. Towar gwarantowany.

duży wybór żyrandoli, lamp biurkowych etc. do światła elektrycznego oświetlanie **CHOINEK** specjalnymi lampkami

Cennik na żądanie wysyłamy bezpłatnie

PIERWSZY NA PROWINCJI!!

CHRZESCJANSKI, HURTOWY SKŁAD

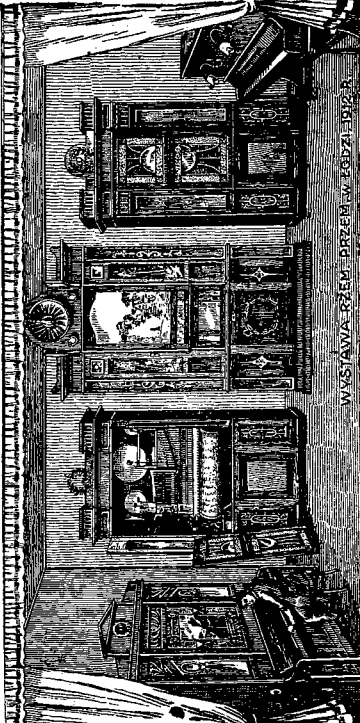
TOWARÓW GALANTERYJNYCH I PISMIENNYCH

p. f. **M. Zaruski i S-ka**

CZĘSTOCHOWA, OGRODOWA 11. TELEFON 6-40.

Posiada na składzie towary sezonowe
w wielkim wyborze ceny towarów
Konkurencyjne Rynkowe.**UWAGA:** W dwie niedziele przedświąteczne skład
czynny od godziny 8-ej rano do 10-
ej i od 2-ej do 5-ej po południu.

DOM HANDLOWY
ZDZISŁAW KYLSKI
CZĘSTOCHOWA 11
TELEFON 93

Orkiestrony i Pianina
tomatyczne
ciężarowe, sprężynowe i elektry-
czne
Stale na składzie.

WYSTAWIA RZEM. PRZEM. W ŁODZI 1912

**I-2 WYKŁADY KULINARNE
ZA POMOCĄ SAMOUCZKA.**

Kompletny kurs o samodzielnej na-
uki „Kuchnia mięsna i postrna”. około
1000 przepisów potraw, napojów, ciast
kompotów, konfitur, deserów, pasztetów
i t. p. 300 stronic ozdobnego druku. Ce-
na z przesyłką za zaliczeniem pocztow-
wym rb. 2 k. 60. RAZY, jak prowa-
dził wzorowo gospodarstwo domowe,
przepisów na oszczędne i pożywe obiady,
wraz z dodatkami, jak należy kra-
jać mięsa, upiększać stoły i ubierać pę-
niski, około 100 str. z ilustracjami. Ce-
na rb. 1 k. 20. Oba wydawnictwa ra-
zem rb. 3 k. 35 (można nadsył. marka
mi Z zamówieniami należy zwracać się
jedynie do J. A. PETERSA, Petersburg,
Petersburskaja) stor. Bolszoi prosp. 56

Pracownia
A. matur M.
Curyjskiego.
ul. Warszawska
N-r. 113, Tele-
fon N-r. 277, w
Częstochowie.
Wyrobia Krany
Wentyle - Słuzki
i pływaki do re-
zerwoarków i t.
d. itakowy to-
war gotowy po-
siada na skła-
dzie 9 i 10

Magazyn Mód

M. SKRZYNECKA

TEATRalna 17

Poleca konfekcję damską, galanterję oraz duży wy-
bór kapeluszy w najwykwint. gatunku. Ceny niskie**BOL GŁOWY. MIGRENE**

WYCIEMNIAMY USZWA
MIGRENO-NERVOSIN
BEZWZROKOWO PEWNY I BEZ-
KROLOWY ROŚLINNY BRODEK
SA JUZ FALSYFIKATY!

WIEC ZADAC - APTEKACHISKA - APT. -
PROSZKOW WYRABIANYCH TYLKO
- PŁOCNIK - PODPIS WYMAZACZ
A. GASECZNEGO

TANIO!!!**BAKALJE
WINA****PIERNIKI**

i towary kolonialne

Karwiński i Zawistowski

Aleja № 23.

Zegarmistrzowski zakład

JÓZEF PAZDERSKIEGOz powocw 15-to lecia firmy przez
grudzień wielka sprzedaż gwiazdow-
wa po niebywale niskich cenach w
magazynach moichWarszawa Bracka 9 Telefon
192-60.Częstochowa II Al. 35, Tel. 436
Posiada na składzie duży wybór zeg-
arców zegarków pierwszorzędnych
fabryk. Fucników od -45. Oraz wy-
roby jubilerskie jako dział dodatkowy
Firma czynna od 1888 r.

Pierwszorządny chrześcijański
magazyn pracownia
Jubilerska i Griwerska

Majstra cechu
WARSZAWSKIEGO
JARA SZEFLERA

Specjalny dział zegarmistrzowski
Poleca bogaty asortyment biżuterji złotej i srebrnej z bry-
lantami i kolorowymi kamieniami, obrączki 56 i 94 próby, bo-
gate pierścionki z czystego srebra, srebrne stołowe oraz platery flo-
rystyczne i stołowe, gładkie i stylowe. Zegarki kieszonkowe zło-
te, srebrne stalowe i agatowe renomowanej firmy Zenit oraz
innych pierwszorzędnych fabryk zegarki nocne, kieszonkowe
Regulatory z pięknym biciem w ozdobnych szafkach, zegary
stołowe, duży wybór budzików od najtańszych wyregulowane.
Ceny niskie bez konkurencyjne

Częstochowa, II Al. 16 tel 160 dom Imicha.

Servus*Najlepsza pasta do obuwia*

Żądać wszędzie

ORYGINALNA W BIAŁYCH BLASZANKACH
Fabryki Tow. Akc. Zakł. Chem. Lubzynieki i Ska
Reprezentant: Gustaw Ropenthal, Warszawa Zabta. 9**PIEKARNIA
Marcelego Chmielewskiego**Egz. od lat dziesięciu w Alei II przeniesiony została do loka-
lu własnego przy ul. Teatralnej 46 róg Zielonej Tel. 654Wylączna sprzedaż mego pieczywa w sklepach:
Mieczarnia „Skrydłów” ul. Teatralna 1, - ul. Do-
jazd 19, - ul. Krakowska 35, - Słomka Kamienio 21.
Poleca na nadchodzący święta w dużym wyborze struclę i piaci
Również zawsze wyborowe mąkę i drożdże, pierniki z firm
warszawskich. Przyjmuje się obślalunki.

0722

z poważaniem **Marceli Chmielewski.****NA GWIAZDKĘ**
CHRZESCJANSKI MAGAZYN BIEL-
ZNY MĘSKIEJ ORAZ GALANTERJI**TEODOR KAMINSKI**

ALEJA II-ga № 36, W CZĘSTOCHOWIE

POLECA: trykotażę wełniane, koszulki, skarpetki, ko-
szule dzienne, kołnierzyki, krawaty, najgustowniejsze,
spinki, chustki do nosa, Rękawiczki Angielskie męskie
i damskie, północzko damskie, p u d e k a podrózne.
Sprzedaż hurtowa i detaliczna po cenach fabrycznychoraz **NORYMBSZCZYŻNA.**

Ceny przystępne. — Towary w dobrych gatunkach.

Firma Egzystuje od 1860 roku
**Farbiarnia i Pralnia Chemiczna
A. Heiningera**

II-ga Aleja № 19. Telef. № 5.

Wykonuje farbowanie i pranie chemiczne po cenach przystęp-
nych i punktualnie, a mianowicie: Garderobę damską, męską
i dziecięcą. Dywany, portjety, firanki, kapy, serwety pluszowe
pokrycia z mebli i t. p.**SKLEPY WŁASNE**w Łodzi ul. Mikołajewska Nr. 39 Tel. 29-35
w Tomaszowie Piotrk. ul. Kaliska Nr. 72
w Piotrkowie ul. Petersburska 4 Bykowska 21 tel. 266**ZAKŁAD OPTYCZNY
K. SOCZKA** Aleja Nr. 16
w CzęstochowiePoleca: binokle, okulary, lornetki, termometry barome-
try, mikroskopy. Oczy sztuczne, narzędzia chirurgiczne,
aparaty fotograficzne dzwonki i latarki elektryczne, brzy-
twy, nożyczki szycyrski i t. p. Przyjmuje wszelką repe-
rację, w zakres optyki wchodzące.
Ceny bardzo przystępne.Nowo otworzony skład Maty Jałów Aptecznych
Fr. KLIMKIEWICZA

Teatralna № 58, dom Wielk. Księcia.

Poleca Szanownej Klienteli, wszelkie towary Apteczne
środki opatrunkowe. Chirurgiczne, przyrządy fotograficzne,
Kosmetyki i perfumeryje najświeższej nowości.

Obsługa szybka i staranna.

Hurtowa i detaliczna sprzedaż pocztówek różnych
wydawnictw krajowych i zagranicznych po ce-
nach najprzystępniejszych p. f. **M. Baumert**
w Częstochowie, ul. Dojazd 17. vis a vis D. Z. W. W.
Uwaga: skład zaopatrujący w ciągle nowości i po-
siada wielki wybór za gotówkę 5% z konta

Zarząd Dóbr „Ostrowy” JEJÓ CESARSKIEJ WYSOKOSCI Wielkiego Księcia MICHAŁA ALEKSANDROWICZA.
 Niniejszem zawiadamia Szanownych mieszkańców miasta Częstochowy że od 1-go Października są do wynajęcia sklepy i mieszkania re wszystkich wygodami w nowo-wybudowanych domach dochodowych przy ul. Teatralnej. Wiadomość u Zarządzającego budową Inżyniera Matulewicza, ulica Teatralna № 58/60, Telefon № 3-45.

II-ga Aleja № 38.—Telefon № 497.

TEATR URANJA

Wybitny program świąteczny. Tylko przez 2 dni!

Promienie gwiazdy jesiennej

Baroko zajm. dramat w 4 cz. odegrany przez pierr. art. Kopenhag. „Nordisk”
KRONIKA ECLAIR'A (naturala)
TRYUMF GONTRANA (komedja)

Na scenie:
ONA GO OCZEKUJE

Wesoły wodewil z kupletami w I akcie

Anons: **Czytajcie Klucze szczęścia** Wierbickiej wkrótce pokaż. w 12 cz.

TEATR KINEMATOGRAF PARYSKI II ALEJA 19. TELEF. 343.

PROGRAM od czwartku 25 do piątku 26 Grudnia 1913r. (włącznie)

ZA CENĘ ŻYCIA Psychologiczny dramat w 5 cz.
DJABELNA OLIVA (komiczny)

NA SCENIE: Pod kierunkiem Fr. Stróżewskiego
WESOŁA SYTUACJA
 Farsa w 1-ym akcie Zalewskiego i Mara autorów „Zwarzowane podwórko”

Anons: W sobotę 27 Grudnia 1913 r. „Teatr Miniature” z repertuaru Warszawy „Nie mam czasu” far. w 1 ak. E. Labiche i „Śmiech i satyra” z udz. całej go towarzystwa.

TEATR „ODEON” KRZEMIŃSKIEGO
 II Aleja № 43. Najstarszy w Królestwie Telefon № 4-77.

Program na Czwartek 25 i Piątek 26 Grudnia 1913 roku (włącznie)

WYBITNY PROGRAM ŚWIĄTECZNY—TYLKO PRZEZ 2 DNI

OKOŁO MILJONÓW

Sensacyjny dramat amerykański w 3-ch częściach — Z serji artyst. „Gaumont'a”.
NA POWTÓRNEJ SŁUŻBIE (komedja)
KAMILLO POJEDYŃKOWICZ komicz.

Dziennik Pathé № 245a
 Sprawy bieżące — Kronika

Na scenie na każdym przedstawieniu.

Występy nowego towarzystwa pod kierunkiem W. Glogera.
WYSTĘP NA PROWINCJI
 Krotoczwłwa w 1-m akcie, ze śpiewami.

SAMOCHOODY

Sprzedaz samochodów nowych i używanych różnych fabryk jak również wynajom na jażdżę po mieście zrosznie i zagranicę
 Garaż Teatr. 58/60 tel. 345

A. DĘBICKI Geometra przysięgły
 Teatralna 23 m. 14, parter Tel. 602.
 Wykonuje wszelkie roboty miernicze.

PRZESOLIŁ.

Pan X. ohwilił się zawsze, że ma wzrok sokoli i na rachunek tej zalety pozwalał sobie nieraz pływać po piasku. Pewnego dnia, przechodząc ze znanym przez Krakowskie Przedmieście zekł pan X., wskazując na wieżę hotelu Bristol:

Lekarz Dentysta chrześcijanin
Stefan Barylski
 II Aleja № 43 tel. 611.
 Przyjmuje od 10-1 i 4 g. 8 p. p.

Doktor BRONIA TOWSKI
PAWEŁ
 Częstochowa, Nowy Rynek 3, Telefon 34.
 Choroby skórne, włosów pętelowe, weneryczne i Kosmetyka toczarka. Przyjmuje od 9-12 rano i od 4-8 popoł. Pans od 3-4 popołud. Stawki wdrożone wstrzykiwanie SALWARSANU (BATA 666 1914 i badanie krwi na syfilis).

D-r. Z. BEM
 Przyjmuje chorych jak dawalej od 8-9 rano i od 3-5 po południu.
 Choroby wewnętrzne weneryczne i dzieci
III-a Aleja № 53, tel. 579.

— Czy widzisz? tam na samej górze siedzi mucha!
 Widzę, widzę, odparł złośliwie znajomy. Należała sobie właśnie jakiegoś trunku do kieliszka. Musi to być koniak Szustowa, bo najwyraźniej widzę na białej etykietce trzy złote gwiazdki.

Gabinety leczniczo-Dentystyczne
R. Filipowicza
 II-ga Aleja N-r. 24, telefon 482.
 Przyjmuje: D. FILIPOWICZ od 10-1 i od 3-6 p.p. asyst. Lek.-Dent. 9-1 i od 3-7 po połud.

Lecznica zębów i jamy ustnej
M. Puchalskiego
 Aleja III Nr. 57 tel. 610.
 Przyjmuje od 9-1 i od 3-7. Leczenie, plombowanie. Zęby sztuczne.
Cenny iakie.

WIELKI WYBORII
 Ozdob choinkowych, świeczek, lichtarzyków, ogni, oraz mydeł toaletowych i perfumacji. — Ceny niskie.
 W SKŁADZIE ŚWIEC KOŚCIELNYCH
A. Musiałowicza
 w Częstochowie,
 01049 II-ga Aleja Nr. 42.

Józef Rassalski
 Elektrotechnik
 Częstochowa, Teatralna 37. tel. 678.
 Wykonuje instalacje oświetlenia i siły motorów, — oraz wszelkie roboty w zakresie elektrotechniki wchodzące.
CENY UMIARKOWANE, 01087

Przecie to nie dużo, nie zbankrutują, a moje dzieci tyż potrzebują żyć” tłumni rezonowaniem pani kupcowa głos sumienia. A pan Michał, przyszedłszy z wypiatą, za głowę się chwytą i klnie, że dużo nabrane.
 Pani Michałowa go pociesza: „Cicho, cicho, stary, przyjdzie Nowy Rok, peceziwe żydzisko da przecie prezentów, jak zawsze, więcej niż za trzy ruble”.

Wład. Prus—Nowina.
JASEŁKA.

dawnej gubernji siedleckiej 100,409 i ze wschodnich części dawnej gub. lubelskiej 267,689), w dziewięciu guberniach Królestwa pozostało tylko 118,777 ludności prawosławnej (bez wojsk), z czego w Warszawie mieszka 31,387 i w gub. warszawskiej 11,045 prawosławnych; reszta jest rozrzucona w pozostałych 8-1u gubernjach: w piotrkowskiej 21,128, w suwalskiej 12,711, w kaliskiej 7,504, w łomżyńskiej 7,031, w radomskiej 4,942, w kieleckiej 3,451, w plockiej 3,150, oraz w nowej gub. lubelskiej 15,763 prawosławnych.

Bez paszportu.

Departament policji opracował już projekt nowej ustawy paszportowej. Według projektu paszport przestaje być dokumentem obowiązującym dla stwierdzenia osobistości i na przysiężność legitymować się będzie można każdym innym dokumentem, jak świadectwem o odbyciu powinności wojskowej, metryką i t. p. W tych wypadkach, gdy nie będzie oficjalnego dokumentu dla stwierdzenia osobistości, wystarcza nawet okazanie biletu wizytowego.

Początek polityki pokojowej?

„Russkoje Słowo“ w artykule p. t. „Początek polityki pokojowej“ podaje że Kokowcow dlatego tak gorąco bronil praw języka polskiego podczas dyskusji nad samorządem w Królestwie Polskiem w Radzie Państwa, gdyż miał ku temu poważne powody. Podczas swego pobytu zagranicą, szczególnie w przyjacielskiej Francji, Kokowcow doszedł do wniosku, że należy poczynić pierwsze kroki, które Królestwo Polskie mogłoby przyjąć jako początek pokojowej polityki Cesarstwa względem tego kraju, który graniczy z sąsiedniem mo-carstwem.

Jasiani albo jasełkami nazywano zbity z desek złób dla dawania drobnej karmy zwierzętom, jak również nosze do noszenia ludzi i ciężarów. — Od wyrazu tego wzięto nazwę dla przedstawień religijnych na Boże Narodzenie, wyobrażających złobek z Dzieciątkiem Jezus w szopce, Najświętszą Pannę, św. Józefa, Trzech Króli, przybywających z hołdem itd.

W obecnej chwili ludność wszystkich dziesięciu gubernji Królestwa prawdopodobnie dosięgła liczby 13 milionów; po odliczeniu 950 tysięcy mieszkańców gub. chełmskiej w pozostałych dziewięciu gubernjach Królestwa na 12,050,000 mieszkańców przypada prawosławnych 118 lub 120 tys., czyli, że ludność prawosławna w dziewięciu gubernjach Królestwa, mających posiadać samorząd miejski, stanowi mniej, niż 1 procent całej ludności.

Przy opracowaniu tego projektu wzięto pod uwagę ustawodawstwo zachodnio-europejskie i zastosowania jego praktyczne. Paszport obowiązywać będzie tylko w razie wyjazdu zagranicę, przyczem nie będzie posiadał takiego znaczenia, jak obecnie nawet przy wyjeździe zagranicę. W pewnych wypadkach paszport zastąpić może specjalna legitymacja, w której obok nazwiska figurować będzie uwaga, że władze nie mają żadnych przeszkód do wyjazdu zagranicę. Legitymacje te wydawać będzie kancelarja gubernatorów i naczelnika miasta, a na prowincji te instytucje, które w chwili obecnej wydają paszporty.

Mówią, że opinja kierownika rządu rosyjskiego w sprawie języka polskiego spotkała się z aprobatą sfer. W ten sposób głoszenie Rady państwa skierowane było nie tylko przeciw „nietowarzystwu“ lecz również przeciw „nietowarzystwu“ systemowi myśli państwowej, który zwykle znajduje stronnictwo wśród prawego skrzydła Rady państwa.

Rosjanie w samorządzie.

Samorząd miejski ma być wprowadzony w dziesięciu tylko gubernjach Królestwa, w dziesiątej zaś, czyli chełmskiej gubernji, samorządu miejskiego obecnie wprowadzać nie zamierzono, albowiem rząd nie wygotował nawet projektu dla gub. chełmskiej. Wraz z gub. chełmską Królestwo podług obliczeń warszawskiego komitetu statystycznego, posiadało w r. 1909 ludności prawosławnej 476,845, czyli w przybliżeniu 4 proc. Po odliczeniu wszakże gub. chełmskiej, do której odeszło 868,068 prawosławnych (mianowicie ze wschodnich części

Wystawa Sztuk Pięknych
 w Częstochowie, Teatralna N-r. 11.
 otwarta codziennie od g. 11 do zmierzchu, w sobotę niedzielę i święta do g. 8 wieczorem

CHRZESCJANSKI!
 pierwszorzędny na Częstochowie i okolice
ZAKŁAD FOTOGRAFICZNY WACŁAWA WESOŁOWSKIEGO
 = Róg II-iej Alei i Teatralnej 26. =
 Przyjmuje zamówienia grup i t. d. poza obrębem zakładu w fabrykach i majątkach.

Popierajcie swoich.

Żydowski bojkot.

Właściciele składów aptecznych żydzi urządzili zebranie, na którem zdecydowano, aby wobec tego, że handel hurtowy materiałami aptecznymi znajduje się niemal wyłącznie w rękach chrześcijan, założyć własną hurtownię materiałów aptecznych.
 — Pewien magnat polski, mający majątek w pobliżu miasteczka Piaski

Małaby w tym miasteczku dom od żyda i dawał dobrą cenę. Kiedy jednak żyd się dowiedział, że w domu tym ma powstać sklep współdzielny, nie zgodził się na sprzedaż. A ponieważ w miasteczku nie można było nigdzie wynająć odpowiedniego pomieszczenia, przeto projekt sklepu został zachwany. Prasa żydowska wychwala niezmiernie tego żyda, który w ten sposób, nawet ze szkodą dla własnej kieszeni, bojkotuje „gojów“.

Zabójstwo hr. Mielżyńskiej.

W niedzielny numerze naszego „Gońca Czesłochowskiego“ zamieściliśmy depeszę o dramacie rodzinnym w majątku Dakowy Mokre pod Bukiem w Poznańskim.

O wypadku tym obecnie dzienniki berlińskie przynoszą szczegóły następujące: Hr. Mielżyński powrócił w sobotę o godz. 4-ej nad ranem z Poznania do Dakowa Mokrego. Gdy już udał się miał na spoczynek, usłyszał jakies podejrzane szmery. Podejrzewając, że to złodziej, zeszedł ze strzelbą na dół. Gdy przechodził około pokojów żony, usłyszał te same szmery, otworzył więc drzwi do sypialni żony, gdzie ujrzał hrabinę wraz z hr. Miączyńskim. Nie namyślając się długo, strzelił dwukrotnie, kładąc oboje trupem na miejscu.

Na odgłos strzałów nadbiegła dama do towarzystwa hrabiny, pani Koczorowska, do której hrabia strzelił również i zranił ją, poczem wydał najspokojniej służbie rozkaz zająć się ranną Koczorowską, a sam udał się do gabinetu, gdzie do rana zajęty był pisananiem listów do krewnych. W południe hrabia udał się samochodem do Poznania, gdzie zgłosił się do prokuratury.

Zabity hr. Miączyński był synem przyrodni siostry hrabiny Mielżyńskiej, w której towarzystwie często go widywano. Ostatnio widziano ich w przededniu zabójstwa wieczorem w Poznaniu w kabarecie, skąd powrócili o godz. 2-iej w nocy. Hrabina Felicja Mielżyńska z domu Potocka znana była z piękności i cieszyła się wielkimi sympatjami w kołach młodzieży arystokratycznej.

Małżeństwo hr. Mielżyńskich nie należało—wiedzano o tem powszechnie—do szczęśliwych. Przez czas pewien małżonkowie żyli w rozłące i zeszli się ponownie wówczas dopiero, gdy hrabina została właścicielką majoratu Dakowa Mokrego. W wysł. ustawy majoratu, właścicielem jego po śmierci hr. Mielżyńskiej stał się hr. Miączyński, a dopiero po jego zgonie bezpotomym dzieci hrabiny Mielżyńskiej.

Hr. Mielżyński z rozporządzenia prokuratury został już aresztowany i osadzony w więzieniu w Grodzisku.

Sprawa Ronikiera.

Badano ponownie świadków, wezwanych przez obronę dla ustalenia faktu, że z pokoju, gdzie dokonano zbrodni, zniknęły różne przedmioty, które widać na fotografiach miejsca zbrodni, i na których—zdaniem obrońcy—były ślady zbrodniarza.

Badano agenta Suszczyńskiego, który prowadził dochodzenie w Warszawie, Lublinie i między Lublinem a Warszawą, czy Ronikier w dzień zbrodni nie przyjechał samochodem do Warszawy lub nie wyjechał z Warszawy do Lublina. — Dochodzenia te wszczęto na skutek informacji kolekt, że pociąg warszawski przybył do Lublina w dzień zbrodni z 17 minutowym opóźnieniem, a więc R. nie mógłby zdażyć na pociąg, jakim odjechał do Chełma.

Suszczyński zeznał, że przeprowadził badanie i ustalił, że Ronikier nie wynajmował samochodu ani w Lublinie, ani w Warszawie, ani między Warszawą a Lublinem.

Odczytano zeznania s.p. Bronisława Chrzczanowskiego, złożone w sądzie okręgowym i w Izbie sądowej na poprzednich rozprawach.

DOSTAĆ MOŻNA WSZĘDZIE

KALODONT

Niezbędny

Krem i Elixir do zębów

zbadany przez urzędy lekarskie.

(Wiedeń 3 czerwca 1878 r. i Paryż 3 kwietnia 1890 r.)

Przy użyciu zęby pozostają czyste, BIAŁE i ZDROWE.

Skład Wódek i Win

K. KRAKOWIECKI

II Aleja 24, telefon 2-53.

Polca hurtowo i detalicznie Wina Węgierskie, Francuskie, Hiszpańskie, Włoskie, Krymskie i Kaukaskie, Licoery i Koniaki zagraniczne, Rum oryginalny jamaicki, Sliwownice węgierskie, wielki wybór Wódek i Likierów Krajowych, Porter angielski, Miody słodkie, oraz piwo butelkowe z browaru E. REYCH i synowie w Warszawie.

Dla Złotów i Rokoniwałesentów firma specjalnie polca wyróżniającej się dobroci Koniaki Francuskie A. G. KRAKOWIECKI.

UNIVERSUM

Chrześcijańskie

KOMISJONERSTWO

Biurowo Informacji i Pośrednictwa

Warszawa ul. Nowowiejska 9, telefon 199-04.

Załatwia wszelkie zlecenia, podaje adresy, wyszukuje źródła kupna, ściągają oferty. Wynagrodzenie skromne, usługa rzetelna i prędką. Prospekty na życzenie odwrotnie. Znaczne oszczędności, zbytnie podróże.

Odczytano zeznania p. Gutowskiej, która stwierdziła, że spotkała Ronikiera w pociągu, idącym z Lublina do Warszawy.

Adw. Nowodworski przedstawił Izbie sądowej zaświadczenie Banku handlowego, że wbrew twierdzeniu oskarżonego, że teś gniebił go specjalnie opóźniając wypłatę renty, renta wypłacana była regularnie w określonych terminach.

Ostatnia zeznawała p. Chrzczanowska, którą badano w związku z oswiadczeniem Ronikiera, że Staś, mając po kilka rubli codziennie na swoje wydatki, wychodził z domu i spędzał na mieście po kilka godzin bez żadnej kontroli, p. Chrzczanowska przeży, by miało to kiedykolwiek miejsca.

Następnie odczytywano zeznania świadków, którzy nie stawili się na sprawę. Sieklucki, kolega St. Ch., widział, jak w czwartek Stanisław Chrz. doszedł z Wiesiołowskim do Marszałkowskiej. Zaledwie chłopcy pozeznali się z nim W. poprowadził chłopca z powrotem przez Złotą w kierunku szkoły. Szwarc, uczeń ze szkoły Jezewskiego, wracając w czwartek ze szkoły na Marszałkowskiej spotkał nieznanego w palcie ze St. Ch. koło domu nr. 112 na Marszałkowskiej. W Ronikierze tego nieznanego świadka nie poznaje.

Kamieniec b. burmistrz m. Warki, siedział z Ronikierem. Pytał się Ronikiera, dlaczego Zawadzki siedzi niewinnie. Ronikier odpowiadał mu: „gdzie wielkie ryby łowią, tam małe mogą uciec“. Ronikier zwracał się do świadka z prośbą o wyszukanie mu świadków alibi. Świadek otrzymał list od Ronikiera do sony, pisany umówionym alfabetem, jednak sony R. pieniądze mu nie dała, oblicując

dać po załatwieniu interesu. Ronikier umówił się z Ritterem, że ten za 10 tysięcy rubli zorganizuje napad na Bronisława Chrzczanowskiego. Umówiono się, że Ritter zażąda pod groźbą śmierci od starca napisania listu na zmyślone nazwisko z pieniędzmi za zabójstwo syna. Po wymuszeniu tego listu Bron. Chrzczan. miał być zabity. Następnie kobieta zgłosiła się do sędziwy do księdza wyznała mu, że jej kochanek, który obecnie wyjechał w świat, z polecenia ojca St. Ch., za pieniądze zamordował syna i pokazał ten list księdzu; ksiądz każe kobiecie zeznać do przed prokuratorem i Ronikier będzie wolny. Świadek, nie otrzymawszy pieniędzy od Ronikierów wyznał tajemnicę s. p. Bron. Chrzcz.; zarządcono rewizję w celi R. i znaleziono weksel na 5,000 rb. Drugi weksel Ronikiera znaleziono u teściowej Rittera, Wollertowej, w Chełmie.

Obrazy odczytano z 29 grudnia.

KAFLE i ROBOTY ZDUŃSKIE
L. NIEPRZECKI i S-ka
Teatralna № 34, Telefon № 821.

TELEGRAMY.

Niemcy w Chinach.

Berlin 23. Dzienniki dzisiejsze donoszą, że pomiędzy Niemcami a Chinami doszło do układu w sprawie budowy kolei w Chinach południowych. W myśl układu tego, koleje budowane będą przez przedsiębiorców niemieckich przy wyłącznym udziale kapitałów i robotników niemieckich.

Krach w Meksyku.

Nowy Jork 23. Przewidywany od dawna już przez finansistów kraj finansowy w Meksyku, już się rozpoczą. Największa meksykańska insty-

tucja finansowa Bank Centralny zawięsił operacje swoje. W kołach finansowych i politycznych trwa przekonanie, że tylko niezwłoczna abdykacja Huerty ocalić może Meksyk przed ruiną finansową.

Trzęsienie ziemi.
Dusseldorf 23. Wczoraj o g. 7 min. 25 wieczorem odczuł się dość silne trzęsienie ziemi.

Gymnista Długosz.
Wiedeń 23. Minister Długosz nie brał udziału we wczorajszym posiedzeniu Rady ministrów. Potwierdza się wiadomość, że ostateczne rozstrzygnięcie sprawy dymisji jego nastąpi dopiero po świętach.

Ustępstwa Turcji.
Konstantynopol 23. Wczoraj nastąpiło pewne odprężenie w stosunkach turecko-francuskich. Wysoka Porta w ostatniej chwili przed odjazdem posła Bomparda poczyniła pewne ustępstwa w sprawie szkół francuskich oraz poddanych francuskich, więzionych w Konstantynopolu.

Wybuch w pociągu.

Petersburg 23. W stojącym na dworcu kolejowym w oczekiwaniu przybycia z Kopenhagi Najjaśniejszej Pani Marii Teodorowny rosyjskim pociągu Cesarzskim we dniu wyderżył się wybuch w oddziale motorowym oświetlenia. Rannych jest 7 osób ze służby kolejowej.

Pruskie represje.
Poznań 23. Tow. Kat. Rob. polskich w Miejskiej Górze odbywało przez przeszło 12 lat z górą swa zebrania na salce Domu Sierot. W tych dniach odebrał ks. proboszcz Mazurkiewicz z landratury nakaz, by w przeciągu dwu tygodni pod groźbą 100 marek kary—usunął się z Tow. w wymienionego lokalu, ponieważ Tow. Robotnicze jest stowarzyszeniem politycznym. Ks. proboszcz zastosował się do rozkazu i Tow. przeniosło swe posiedzenia do sali p. Grzybka.

Wsparcia dla rodzin mających więcej niż 3 synów w wojsku.
Berlin, 23. Etat rzeczy niemieckiej na rok 1913 przewiduje wsparcia dla takich rodzin, które mają 3 synów co odsłużyli już wojskowość lub odsługują ją jeszcze. Wsparcia te wynoszą po 240 marek rocznie na każdą rodzinę za każdego syna 4, 5 i t. d. Obecnie interesowane wydziały rządowe opracowują potrzebne przepisy wykonawcze, dlatego rząd nie może jeszcze dać odpowiedzi na liczne wnioski nadesłane mu z prośbą o udzielenie tych wsparć. Tyle atoli jest pewnym, że wsparcie będzie wypłacone później w półrocznych ratach. Pierwsza rata wypłaconą zostanie w kwietniu 1914 r.

Przeciwko sprowadzeniu mięsa rosyjskiego do Berlina.

Berlin, 23. Deputacja miejska tutejsza przeciwko drożyznie środków spożywczych postanowiła nie sprowadzać więcej mięsa z Rosji, ponieważ ceny tego mięsa są zbyt wysokie.

Skazany wioleńca.

Londyn, 23. Wielkie wrażenie wywołało w Londynie skazanie angielskiego inspektora rządowego Chamensa za 7 lat więzienia za bigamję czyli podwójne małżeństwo. Chamens udał się z polecenia swego rządu na wyspy Fidżi w Oceanie Spokojnym, i tam się zakochał w pewnej młodej dziewczynie. Stąd nadesłał żonę swą w Londynie telegram ze zmyślonym podpisem, w którym sam donosił, jakoby był zmarł nagle. Żona prawowita przypadkowo dowiedziała się o czynku męża i sprawę przedłożyła prokuratorowi.

Snieżyce.

Paryż, 23. W całej Francji od kilku dni panują nadzwyczajne zimy na. W Paryżu wynosiła w sobotę temperatura 4 stopnie niższej zera, podczas gdy o tym czasie zwykle wynosi 12 stopnie ciepła (wyżej zera). Snieg pada bez przerwy. Tak samo w Francji południowej i Szwajcarii francuskiej, nadchodzą wiadomości o śniegach.

Krakowski Atrakcyjny III-a Aleja Nr 63 R. PAULIUSA.

CYRK

Czwartek 25, Piątek 26, Sobota 27, i Niedziela 28 r. b. 2 WIELKIE ŚWIĄTECZNE PRZEDSTAWIENIA 2

o liczny i ofiście urozmaiconym programie. — Nowosc goscinne wystepy stynnego amerykanskiego defektywa i krola kajdan a la Sherlock Holmes „M-r. Othiniego“. Pierwszy debiut nieustraszonych gimnastykow w podwojnym trapezie „Braci Alfredo“ — Pantomina „Cafe Chantanta z udzialem 40 osob. Oprócz wyzej wspomnianych debiutów w przedstawieniach biora udzial Ben-Saibo indyjski faktir, Bull Indyanin, Czarn Kuj-Linuk chliczyk oraz caly personel wykowy. Z powazaniem Dyrekcyja.

Nowo-otworzony w Zawierciu 7-io klasowy zaklad naukowy zenski z kursem zenskich gimnazjow z klasami przygotowawczymi i pensjonatem W. Karczewskiej NOWY RYNEK 7

Podaje do wiadomosci ze rok szkolny rozpoczel sie dnia 9-go Wrzesnia 1913 roku. — Zgloszenia polroczne przyjmuje kancelarja szkoly codziennie. — Przez caly rok szkolny pobiera od mozna lekcje jezykow nowozitynych i klasycznych oraz gry na fortepianie i skrzypcach.

Na wyspie czarownikow.

W cieśninie Beringa, dzielącej kontynenty Azji i Ameryki północnej, leży grupa 8 wysp, znanych pod nazwą wysp Dyomedyskich. Pierwszy odkrył je Bering w 1728 r., potem odszukał je rosyjski podróżnik Gwóźdź w r. 1882 i oddał rosjanie w zwą... wyspa zwie się Kruzenstern, wschodnia—Fairworn, a zachodnia—Ratmanow.

Podróż na te wyspy nie należy do przyjemności, a mimo to warto ją odbyć.

Mieszkańcy tych wysp nie znają żadnych organizacji państwowych. Są prostszymi najstarszym w rodzie, a przedewszystkiem czarodziejem. Nie lubią ich jednak, ale się boją i drżą na samo o nich wspomnienie. Często się jednak zdarza, że ich mordują, mszcząc się w ten sposób za wyzysk.

Wpływ amerykańskich i europejskich podróźnych misjonarzy ujawnia się w ten sposób, że obecnie coraz bardziej upada znaczenie tych czarowników.

Esquimosi zaczynają już wątpić o ich pośrednictwie między ludźmi i demonami. Aby wyzyskać naiwną wiarę esquimosów na swoją korzyść, używają czarownicy dyomedyscy najczarniejszych sposobów i sztuczek. — Celują, jako brzechomowcy, kuglarze i oszuści.

Pewien angielski podróżnik opowiada o jakimś czarowniku, który podzielił w obliczu łatwowiernych podcinał sobie krtań, a krew się lała strumieniem z otwartej rany. W rzeczywistości cała sztuczka polegała na przebiciu nożem wypełnionego grą pęcherza, który zrzęcznie ukręcał pod kołnierzem na szyi.

Od czasu do czasu pierwszorządni czarownicy dają przekonujące dowody swej nietykalności. Mają oni zazwyczaj jednego pomocnika. Gdy się wszyscy mieszkańcy jednej wsi zgromadzą, pomocnik wiezdra czarownika na pewnego rodzaju szubienicy. Poczem nakoło niego układają stos drzew i zapalają. Obłok gęstego dymu zasłania po chwili czarownika szubienicę. Pomocnik zapewnia wtedy zebrany tłum, że duch czarownika przyniósł się wraz z obłokiem dymu i płynnie się świątyni Kosga. Namawia więc zebranych, aby udali się do Kosgi i tam oczekiwali przybycia czarownika.

Tłum rzuca się z pospiechem ku świątyni, a tymczasem pomocnik, korzystając z chwili, gasi ogień i uwalnia swego mistrza z więzów. Poczem ten świątobliwy mąż udaje się krótszą drogą do tejże świątyni i przez otwór w dachu zeskakuje między oczekujący go tłum.

Ze swiata.

Sensacyjny wynalazek lotniczy.

Z Dayton, w stanie Ohio nadchodzi wiadomość, że słynny wynalazca aeroplanów dwupłatowych, Orville Wright, dokonał nowego, sensacyjnego wynalazku, a mianowicie zbudował tak znakomicie działający stabilizator, że każdy może nauczyć się na aeroplanie, zaopatrzonem w ten przyrząd, sztuki latania w ciągu 20 minut.

Sarenka niesiona prądem Wisły.

Parę dni temu przedstawił się ozorem przechodniów mijających III most na Wiśle między Krakowem a Podgórzem ciekawy widok. Oto silny prąd niósł środkiem rzeki młodą sarenkę, czyniącą rozpaczliwe wysiłki, celem wydobycia się z fal wezbranej wskutek ostatnich deszczów Wisły.

Wrzeszcie udało się sarence dopłynąć do brzegu, ale bojąc się dostać w ręce zebranej publiczności, rzuciła się z powrotem do wody. Wtedy dwaj rybacy wsiedli na łódkę i po długich trudach wyłowili zwierzątko z wody. Sarenka uległa dała się zaprowadzić do ekspozytury policyjnej w Podgórz, skąd oddano ją na „łaskawy chleb“ do pięknego ogrodu w zakładzie p. Matecznego w Podgórz.

Wydawnictwa gwiazdkowe.

BOHUSZEWICZOWEJ.

Dziewczęce serce. Opowieści prawdziwe dla dziewczynek od lat 9—12. Podług oryginału R. Bitnera, z 4 rycinami kolorowymi, w ozd. opr. 1,50 „Dziewczęce serce“, doskonale spolszczone przez p. J. Bohuszeviczową, to piękny zbiorek powiastek „prawdziwych“, przeznaczonych dla małych czytelnicek. Bohaterkami wszystkich tych utworów są dziewczęta o charakterach dodatnich lub ujemnych, zawsze jednak wstępujące na prawą drogę poprawy i pokuty; stąd też płynnie szlachetna myśl moralna, przesniakaja wszystkie te utwory. Ale i zalety literackie tej książki są także niemałe: typy odwołane celują prawdą i plastyką, wypadki i sytuacje, nieraz prawdziwie dramatyczne, w jakich postawione są młode bohaterki, zdolne są prawdziwie wzruszyć do łez. Wobec tego, że niewiele pojawia się tego rodzaju książek, tem większe „Dziewczęce serce“ mogą okazać usługi. Piękny to upominek dla dziewczynki w wieku lat od 9 do 12-tu.

FLOERICKÉ C. Dr.

Młodzi przyrodniczy.

- Wycieczki zoologiczne, według oryginału napisała Maryja Arct-Golezewska. I. W domu i ogrodzie, z 8 tabl. barwnymi i 56 rycinami, w osobnej oprawie — 60 II. W polu i na łące, z 8 tabl. barwnymi i 60 rycinami, w osobnej oprawie — 60 III. W lesie i zagajnikach, z 8 tabl. barwnymi i 47 rycinami, w osobnej oprawie — 60 IV. Nad rzeką i stawem, z 8 tabl. bar.

wnemi i 51 rycinami, w ozdobnej oprawie — 60

Cykl niniejszy zajmujących pogadankę zoologicznych składa się z czterech książeczek, opisujących otaczającą nas faunę barwnie i zajmująco.

Gromadka młodzieży pod wodzą doświadczonego nauczyciela-naturalisty puszcza się na poszukiwania przyrodnicze, przyczem nie pomija nie z tego, co ją otacza, czy to jest kanarek lub mysz domowa, czy też mucha lub prusak awycozajny. Doskonale też zapoznają się dziećmi z każdym stworzeniem, żyjącem u nas w domu lub w ogrodzie, w polu i na łące, w lesie i w wodzie.

Znać, że opracowanie dziełka tego dokonane zostało ze znajomością rzeczy i umiłowaniem przedmiotu. To nie suchy, jałowity wykład, to barwna, przetkana nieśmiało poezyj opowieść. W parze z treścią idzie i wydanie; druk czysty, wyraźny, ilustracje staranne, a dodane tablice barwne przycyniają się do tem plastyczniejszego oddania tekstu. Przekład polski tego dziełka, dokonany z niezmierną starannością przez s. p. Maryję Arct-Golezewska, jest ostatnią pracą nieodżałowanej pamięci popularizatorskiej wiedzy przyrodniczej. OR-OT (ARTUR OPPMAN).

Świątek dziecięcy. Piosenki i wierszyki, wybrane z książek obrazkowych, z tekstem poezyi, w ozd. opr. — 70.

Mnostwo jest pięknych, kolorowych książeczek dla najmłodszych czytelników, opisanych tak miłe wpadającymi w ucho dziełkami wierszykami Or-Ota (Artura Oppmana). Obecnie wyszedł w świat wybór wyjętych z nich najpiękniejszych piosenek i wierszyków, który, ze względu na swą wartość, cieszyć się będzie niezawodnie wielką popularnością.

Humor i Satyra.

Bezwzględny szef.

— Ile razy trzeba panu powtarzać panie Klader, że w godzinach biurowych, nie pozwalam swoim ludziom palić.

— Ależ panie pryncypale—to nie jest paplerost! Ja tylko ółwek trzymam w ustach!

— Ółwek czy nie ółwek, — nie pozwalam palić!

Wagony krąbrne. (Z Krasickiego).

Miłe ziego początki, lecz koniec żaliosny;

Nie chcieliśmy kupować węgla podczas wiosny,

W jesieni wiozła kolej zboże do Granicy,

W zimie węgla nie stało, zjedzą nas składnicy.

Już tylko chodzi o djetę.

Dr.—No, dobrze wszystko. Niedługo będzie pani zupełnie zdrowa. Tylko jeszcze djetę: mleko i jajka — nic więcej.

Pacjentka. — Ależ panie doktorze, ja jajek nie znoszę.

Dr.—Ja pani nie każę znosić. Będzie to panu tylko jadła. „Smiech“.

Kawaler w celach matrymonjalnych pragnie poznać osobę inteligentną ze skromnym posagiem. Oferuje w administracji „Gońca“ dla Stefana L.

Pokój przy rodzinie, z oddzielnym wejściem do wynajęcia od 1 stycznia. Szkolna 15 m. 17. Codziennie od g. 3—4 po poł.

Futro męskie w dobrym stanie do sprzedania za przystępną cenę. Wiadomość ul. Teatralna Nr. 13 miesz. I-sze, parter. —

Tokarnie bormaszyn, heblarka paszport wydany przez gminę Grabówka na imię Teodor Klepura. 1913

Zginał kwiat lombardu kasy poczt. oszczędz. Nr. 10509.

Z powodu wyjazdu do sprzedania meble salonowe, stolowe i gabinet, Sikolina 6 m. 2

Zginał paszport wydany przez magistrat m. Częstochowa na imię Stanisław Cielasa 1935

Zginał bilet loterji z klasy Nr. 07674 b. na naswiako Ignacego Włodarskiego i Adama Hausera. Odniesł za nagrodę do Hausera 3 1913

Przyjmę na stanje mieszkanie lub małą paniankę, inteligentną. Adres Cerkiewna 6 m. 2. 0112

Dobra okazja do sprzedania zaraz sklep kolonialno-spożywczy z piwno Teatralna 25.

Bona niemka z szyciem potrzebna zaraz ul. od Nowego Roku 2 Aleja 33m. 31941

I-sze Biuro przepisywania na maszynach w Częstochowie. Przyjmuję przepisywania na maszynach w dowolnej ilości kopji oraz uczy na 6 u najnowszych systemach maszyn tam, gdzie wykładana jest nauka stenografji. Ul. Cerkiewna Nr. 7, m. 5, front II piętro. 1849

Dom zlozony z pokoju, kuchni i sklepu sprzedam niedrogo z powodu zainy interesu wiadomości w Godcu.

Sklep Polski 3 Aleja 48. Poleca myślenie towary kolejnialno-spożywcze koszarwy i delikatny produkt wyroby. 09243

Pieszkusze się do inżera egzystencyjnego od 1900 r. w podł. z pewnym kapitałem. Wiadomość Częstochowa W. Zarzabna 0347

zakięt narkowy sprzedam tanie wiadomości w stróża Teatralna Nr. 12 1039

Do sprzedania plac z ogrodem ul. 67. Barbary 19 przy kościele. 1028

Zarządcomem przyjmie za pokój a kuchnia, wiadomości Częstochowa poste-restante Stefau. 1935

Pianino fabryki Schrödera pięknie w tonie tanio — do sprzedania, I-a Aleja 21

MEBLE kredensy, szafy stoły, krzesła, łóżka, toalety, lustra bielnikarski, biurka, etażerki stoliki fantazyjne. Poleca: GLIŃSKI I-a Aleja 12.

Kasjerka inteligentna potrzebna na pół dnia-10 rubli miesięcznie. Oferty w Redakcji Gońca Częstochowskiego dla J.R. 1922

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko Kamieniarski -Sztukatorski WYKONYWA Rzeźby pomniki, roboty budowlane i kościelne.

Częstochowa Aleja 3-cia dom własny Egzystuje od roku 1887. Telefon 2-60. KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów z cementu. CENY PRZYSTĘPNE